

"לְדוֹרוֹת"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: ווינגרטן	שם פרטי: וויטק
--------------------	----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: ווינגרטן		בלועזית Weingarten	
שם פרטי איתו נולדתי: וויטק		בלועזית Wojtek	
עיר לידה: ווישקובו		בלועזית Wyszkw	
שם פרטי ושם משפחה של האב: הלל ווינגרטן		שם פרטי ושם נעורים של האם: ענת/נחמה ברקוביץ'	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: ווישקובו		בלועזית Wyszkw	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) השכלה יסודית		מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) תלמיד	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ)			
במידה והיית בגטו, ציין את שמו: גטו טצ'ובו		בלועזית Ghetto Techov	
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו: בירקנאו, אושוויץ		בלועזית Birkenau, Auschwitz	
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי: ביבוז'נה		תאריך השחרור: מרץ 1945	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)		ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מת'		שנת עליה: 1971	
		במידה ועלית באנייה, ציין את שמה	

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי בעיירה ווישקובו הנמצאת בצ'כוסלובקיה בשנת 1927 אמי נחמה ברקוביץ/ נפטרה לאחר לידתי ואבי נישא בשנית והתווספו לי שתי אחיות חורגות. אבי היה סוחר בפירות וירקות ומצליח ומוכר בעיר. סבי היה שוחט בעל אטליז ואדם דתי –היינו משפחה שומרת מצוות. משפחתי המורחבת גם גרה בעיירה ומנתה 40 בני משפחה. אני הצעיר מבין 3 אחיי ואהבתי לשחק בכדור, לשבת עם חברים כמו ילד נורמטיבי. למדתי בביה"ס רוסי והייתי במגמת חשמל ואהבתי את השיעורים וכך עברו 13 שנה נפלאות. בשום דמיון לא חשבתי שאלחם על חיי.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

צעקות של אנשים מהדהדים ברחוב ולפתע דפיקות חזקות –אלה היו חיילים הונגרים אוחזים בנשקים ארוכים שאמרו בקול תקיף שכל יהודי העיירה נאספים אל בית הכנסת הגדול שנמצא במרכז העיירה. החיילים נכנסו אל הבית והחלו במסע הרס. שברו את כל הרהיטים וביקשו שנצא החוצה ונעלה על עגלות שהיו רתומות לסוסים. לחיילים היו רובים גדולים ופחדתי שיהרגו אותנו. יצאתי מחוץ לבית והבחנתי בכל המשפחות שעמדו מחוץ לבתיהם מפוחדים ומבוהלים. בעיקר שררה תחושה של אי ידיעה שהלחיצה את כולם ולא ידענו מתי נחזור? לאן לוקחים אותנו?

אבי ליכד אותנו ועלינו על העגלות. שהתלנו לנסו הבחנתי בחיילים ממשיכים לבזוז את ביתנו ורכושנו. בעגלות נאספו התושבים היהודים בבית הכנסת הגדול. היה כ"כ צפוף שלא היה אפשר לנשום. אנשים ישבו אחד על השני. אנשים שלא הכרנו מעולם פתאום שוכבים לידנו וקולות בכי של ילדים קטנים, ופרצופים מפוחדים. תחושת חוסר הידיעה מה יעלה בגורלנו אפופה את בית הכנסת הגדול. את כל תקופת חג הפסח העברנו בבית הכנסת. עד שבוקר אחד מוקדם, הוציאו את כולנו החוצה-ראיתי שיירה אין סופית של סוסים ועגלות והבחנתי שבכל עגלה דוחסים כמה משפחות יחדיו. חייל הגיע אלינו וציווה עלינו לעלות על העגלה. עליתי עם כל משפחתי וישבנו כ-20 אנשים לערך. היה צפוף ולא נוח. המתנו כשעה עד שהשיירה החלה לנוע. הנסיעה ארכה כמה שעות עד לשעה 12:00 בצהרים. כשהגענו לגטו בעיירה טצ'ובו שם שהינו על הרצפה במשך הלילה ללא מזון ושתייה. כשהפציע הבוקר העירו אותנו ונלקחנו רגלית מספר דק' לגטו. מרחוק ראיתי רכבת מסע ענקית עם מספר רב של קרונות. חצי מהרכבת הייתה עמוסה ביהודים מעיר אחרת-עלינו לקרונות שהתמלא עד 0 מקום. לא חשבנו לנסות לברוח מכיוון שלא ידענו שנגיע לאושוויץ.

כשהרכבת החלה לנוע לאחר נסיעה של 200 ק"מ שארכה מספר שעות חצינו את גבול צ'כוסלובקיה ונכנסנו לסלובקיה. שם פגשתי לראשונה חיילי גסטאפו. הם היו מפחידים מאוד ומאיימים ומשם סיימו את עובדתם החיילים ההונגרים והשליטה הועברה לגרמנים. הגסטאפו היו מסודרים מאוד והורו שכל קרון יהיו 80 יהודים. שהתגלה עודף העבירו מקרון לקרון. שהגיעו לספירה בקרון בו שהינו משפחתי ואני הספירה מנתה 81 אנשים. חייל משך בידי כדי להעביר לקרון אחר והבטתי באבי חסר אונים. הוא אחז בידי השנייה ומשך אליו. החייל הכה את אבי עם קט הנשק עד זוב דם וסגר את דלת הקרון והעביר אותי לקרון אחר בהיותי בן 15 ולא מכיר איש. אין לי מושג מי ידאג לי. כך נסענו במשך 4 לילות נסיעה קשה עם רעב וצמא. אנשים עשו את צרכיהם בקרון והריח הדוחה נשאר עד היום באפי. גופות של ילדים קטנים היו בקרון-פחדתי שאני גם אמות ולאף אחד לא יהיה איכפת. משפחתי לעולם לא תדע מה עלה בגורלי.

כשירדנו מהרכבת לאושוויץ הרציפים היו מלאים בחיילי גסטאפו שאחזו בכלבים. העמידו אותנו בשני טורים שבתחילתם ישב ד"ר מנגלה עם מקל בידו ושם הוא מחליט מי ימות ומי יחיה וילך לעבוד. אם היה מניף את מקלו שמאלה-זהו גזר דין מוות ואם לימין- נשלח לעבודה. לפני בתור היו גברים בגיל 20-25 חסונים ובנויים לעבודה פיזית. למרות זאת נשלחו שמאלה לתאי גזים. שהגעתי

למנגלה הביט בי והניף את המקל ימינה לעבודה-כמובן שלא הבנתי שמדובר היה במזל גדול שנשארתי בחיים. רק לאחר מכן שראיתי את הגופות נערמות אחת לשנייה ונשלחות למשרפות הבנתי את מזלי הגדול. כבר בבוקר הובלנו לעיירה בשם יבול'נה שם הופרדנו לשתי קבוצות: חצי בכורי פחם מתחת לעבודה וחצי בעבודה לאלקטרוניקה למפעל בשם סימנס. גם פה המזל שיחק לטובתי ועבדתי בסימנס-שם פגשתי במנהל גדול ששאל אם יש לי ידע במכונות –עניתי שכן ושבבי"ס למדתי שנתיים אלקטרוניקה. התקבלתי לעבודה.

שראיתי אנשים ששיקרו ולא היה להם ידע בתחום הרגו אותם. במשך שנה עבדתי משעה 8:00 בבוקר עד 22:00 ובסה"כ אני נער בן 15. שהיינו חוזרים למחסן לישון היינו מצטופפים יחד 6 אנשים בדרגש שבכל יום היו מתים כמה אנשים ממחלות ובעיקר מהקור והשלג הכבד. לאחר כשנה החלה המלחמה ומטוסים רוסים היו טסים ומפציצים את בסיסי הגרמנים. הגרמנים אספו את כל 5000 יהודי המחנה. התחלנו לצעוד בשני טורים בשלג הכבד שהגיע עד המתנים. באמצע הדרך אנשים נפלו ומתו מהקור ומפציעות. מי שהתקשה ללכת נורה בראשו וכך לאורך כל הדרך חפתי על פני גופות המוטלות בשלג. בסוף הצעידה נשאו 250 יהודים. במהלך הציעה חשבו מטוסים רוסים שאנחנו גרמנים מה שהביא למותם של רבים. בשל תנאי מזג אוויר קשים -30 מעלות ושלג כבד, היו יהודים שהגיעו למצב של ייאוש וביקשו מהגרמנים שיהרגו אותם וכך נעשה ירי לראש-אכזריות של ממש מבלי למצמץ. בסוף ההליכה הגענו למחסן ענק סגור בדלת ברזל גדולה. שם התקבצנו כולנו כאלף יהודים. שומרים גרמנים השגיחו עלינו בכל פינה ומי שהיה עושה משהו מוזר היו הורגים אותו. ישבתי בפינת המחסן שלפנת קרא לי שומר גרמני "לד בוא לפה" חשבתי שזה הסוף שלי ושהוא רוצה להרוג אותי. הוא אמר לי בוא איתי אל תפחד. ידעתי שאם אסרב אמצא את מותי. הלכתי איתו והוא לקח אותי לפינה חשוכה שם הוציא פרוסת לחם במרגרינה ואמר לי לאכול במקום מוסתר וגירש אותי משם.

כנסתי לשירותים שהיו מטונפים ואכלתי את הפרוסה. התענגתי על כל ביס כאילו הייתה זו ארוחת מלכי. זה היה היום הכי טוב שלי בכל תקופת המלחמה.באמצע הלילה הוציאו אותנו והתחלנו ללכת במשך 4 ימים כשלאורך כל הדרך מעלינו חגו המטוסים הרוסים. רעש הטילים נשמע קרוב מתמיד. הגענו לעיירה "סילביה" ושמענו חיילים גרמנים מדברים ביניהם על כך שהרוסים מתקרבים ונמצאים כ-3 ק"מ צפונית. לאחר כמספר שעות השאירו אותנו שם, עלו על ג'יפים ומשאיות וברחו כל עוד נפשם בם. החיילים שנשארו נהרגו בקרב ע"י הרוסים. נשארו בעיירה לתקופה של חודשים ופלשנו לבתים של גרמנים, שם שהינו עד סוף המלחמה.

אנא ספרי על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

חזרנו חזרה לביתנו ברכבות שם פגשנו ביהודים מכל קצוות העולם. כשחזרנו הביתה גילינו שלא נשאר כלום וגויים השתלטו על בתינו. כמעט ולא נשארו בעיירת המולדת של יהודים. מטוסים אמריקאים הגיעו עם מזון ואספקה. לא היה מזון איכותי אלא קופסאות שימורים. לאט לאט חזרנו לשגרת החיים. נשארתי בעיירה. בשנת 1953 פגשתי את אדל, שהיא אשתי עד עצם היום הזה. בניתי בית חזרתי ללימודים ועבדתי במחסן מזון-מונית למנהל שם כ-25 שנה. במשך השנים נולדו לי שתי בנות-הבכורה נולדה ב-1954 ושמה ענת, כיום מתגוררת בבני ברק. ב-1959 נולדה ביתי השנייה ושמה מרתה, כיום עובדת בבית"ח בילינסון במחלקת ניתוחי חזה.

נא ספרי על חייך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

עליתי ארצה עם בני מפחתי ב-1971. עלינו מבודפשט במטוס לעיר וינה באוסטריה ומשם ארצה. בארץ קיבלו אותנו נציגים של הסוכנות היהודית שעזרו לנו להתאקלם מבחינת בית ועבודה. בתקופה הראשונה גרנו אצל אחותי שכבר התגוררה בארץ, ועבדתי בעבודות מזדמנות כגון שיפוצים וכד'. לאחר מכן עבדתי במפעל ניילונים כמספר שנים ולאחר מכן בתחנת דלק עד ליציאה לפנסיה. קיבלנו בית מהסוכנות, שזהו אותו הבית בו אנו גרים כיום. במשך שלוש שנים שילמתי על הבית. אשתי אדל עבדה כטבחית בבית ספר לבנות שהיה קרוב לביתנו עד ליציאתה לפנסיה.

המסר שאני רוצה להעביר לדורות הבאים הוא שעם ישראל הוא עם סגולה ולמרות כל מה שעברנו שרדנו והיום אנחנו המדינה החזקה בעולם

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

ראיון: רון אבוטבול, בני – ברק, אוגוסט 2013